

## บทที่ ๓

### วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การประยุกต์รูปแบบการบริหารเชิงพุทธของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัย ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นต้น โดยผู้วิจัยจักได้นำเสนอรายละเอียดตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

#### ๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัย ได้ศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังต่อไปนี้

##### ๓.๑.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ศึกษาเอกสาร (Documentary Research) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาการประยุกต์รูปแบบการบริหารเชิงพุทธของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี

##### ๓.๑.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาเชิงสำรวจข้อมูล (Survey Research) สถิติพรรณนา คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาการประยุกต์รูปแบบการบริหารเชิงพุทธของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี

### ๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก สนทนา  
กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

#### ๓.๒.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร (Documentary  
research) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๘ รูป/คน ดังต่อไปนี้

๑. พระครูรัตนสุตารักษ์ (สมชาย รตนสีโล) เจ้าอาวาสวัดพระนอน จังหวัดนนทบุรี
๒. พระครูวิมลสุวรรณกร (สมพงษ์ จันทวโร) ดร., เจ้าอาวาสวัดกุฎี จังหวัดนนทบุรี
๓. พระครูนนทคุณพิพัฒน์ (ประเสริฐ อมโร) เจ้าอาวาสวัดเชิงเลน จังหวัดนนทบุรี
๔. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพระเงิน จังหวัดนนทบุรี
๕. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชุมชนวัดไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
๖. ผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา จังหวัดนนทบุรี
๗. ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนไมตรี จังหวัดนนทบุรี
๘. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองพระพิมล จังหวัดนนทบุรี
๙. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเพรางาย จังหวัดนนทบุรี
๑๐. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเพรางาย จังหวัดนนทบุรี
๑๑. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีราษฎร์ จังหวัดนนทบุรี
๑๒. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลำโพ จังหวัดนนทบุรี
๑๓. ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดราษฎร์นิยม จังหวัดนนทบุรี
๑๔. ผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าปากคลองลำรี จังหวัดนนทบุรี
๑๕. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอินทร์ จังหวัดนนทบุรี
๑๖. ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดต้นเชือก จังหวัดนนทบุรี
๑๗. ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดบางโค จังหวัดนนทบุรี
๑๘. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนตะลุมพุก จังหวัดนนทบุรี

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๙ รูป/คน  
ดังต่อไปนี้

๑. พระครูสุทธิกิจโกศล (สมภพ สุวโจ) เจ้าอาวาสวัดอินทาราม
๒. พระมหาณรงค์ศักดิ์ ฐิติญาโณ ผศ.ดร. วัดใหม่ยายแป้น
๓. พระมหาอำนาจ ปวฑฒโน, ดร. วัดมหาพฤฒาราม
๔. พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ, ดร. วัดยางสุทธาวาส
๕. นายบพิธ มาธูระ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเกวียน

๖. นายฤกษ์สัมพันธ์ เมนะสุต นักวิจัยอิสระ  
 ๗. ดร.ฉัตรชัย ธรรมครบุรี ผู้อำนวยการโรงเรียนบางพุดใน  
 ๘. นายสมบัติ ถินน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไทรใหญ่  
 ๙. นายศรัณย์ แจ่มสายบัว ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแดงธรรมชาติ

### ๓.๒.๑ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม สํารวจความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และครู จำนวน ๕๘๕ คน<sup>๑</sup>

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และครู ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน<sup>๒</sup> (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๒๖ คน

ตารางที่ ๓.๑ กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

| ที่     | บุคลากร     | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
|---------|-------------|---------|---------------|
| ๑       | ผู้บริหาร   | ๔๕      | ๔๓            |
| ๒       | เจ้าหน้าที่ | ๔๐      | ๓๙            |
| ๓       | ครู         | ๕๐๐     | ๒๑๘           |
| สรุปรวม |             | ๕๘๕     | ๒๒๖           |

### ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัย ได้สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

#### ๓.๓.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัย ได้กำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้อง

<sup>๑</sup>กลุ่มนโยบายและแผน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒, (นนทบุรี: ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา, ๒๕๕๕), หน้า ๖๗.

<sup>๒</sup>ชานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ, (กรุงเทพมหานคร: บิสิเนสสอร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๙.

๑. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. การกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์
๓. การสร้างแบบสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีวิจัย
๔. การปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
๕. การจัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยฉบับที่สมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง

### ๓.๓.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากร ตามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๒๖ คน จากประชากร จำนวน ๕๘๕ คน ผู้วิจัย สร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. การกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
๔. การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามตามระเบียบวิธีวิจัย
๕. การนำเสนอแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item Objective Congruence) และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน ดังต่อไปนี้

(๑) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒) พระมหาอำนาจ ปวฑฒโน, ดร. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๓) อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๔) ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๕) อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. การนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเที่ยงตรง (Reliability) โดยการหาค่าแอลฟา (Crobach's Alpha) เท่ากับ ๐.๘๘๓

๗. การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

๘. การจัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยฉบับที่สมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง

### ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัย ได้ติดตามการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

#### ๓.๔.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Interview) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. หนังสือ พระไตรปิฎก และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
๒. วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นต้น
๓. การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก
๔. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอ สัมภาษณ์ จำนวน ๑๘ คน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอจัด สอนทากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๙ รูป/คน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล
๖. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

#### ๓.๔.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
๒. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอแจกแบบสอบถามทดสอบ (Try Out) แก่บุคลากร จำนวน ๓๐ คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
๓. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอแจกแบบสอบถามแก่บุคลากร จำนวน ๒๒๖ คน จากประชากร จำนวน ๕๘๕ คน

๔. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

### ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย ดังต่อไปนี้

#### ๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มเฉพาะ วิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนาความ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๒. จัดลำดับข้อมูลและจัดหมวดหมู่ของข้อมูล
๓. แบบสัมภาษณ์
๔. แบบสนทนากลุ่ม
๕. นำข้อมูลที่ได้มาสรุปความตามประเด็น
๖. สรุปผลการวิจัย

#### ๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และครู สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นอกจากนั้น เเกณฑ์การแปลผล ค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย<sup>๓</sup> ดังนี้

- ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

---

<sup>๓</sup>พระมหาอำนาจ ปวทณโน, “การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).